

Јан
Ритсема

**Преиспитана сопственост
или
Ајде да ѝ помогнеме
на историјата
да фати друг правец**

Jan
Ritsema

**Property Revisited:
Or
Let's help history
take another direction**

Биографска белешка

Холандскиот театарски режисер Јан Ритсема (Jan Ritsema) (1945) предава на PARTS, танчерската школа на Ана Тереза Де Кеерсмаекер (Anne Teresa De Keersmaeker) уште од нејзиниот почеток во 1995. Во 1978 Ритсема го основа Меѓународната театарска книжарница и публикава повеќе од 400 книги. Во 2006 Ритсема го основа Performing Arts Forum во Франција близу Рејмс (Reims) (www.pa-f.net), PAF е место за професионални и наскоро-професионални практиканти и активисти во полето на изведбените уметности, визуелните уметности, литературата, музиката, новите медиуми и интернетот, теоријата и културната продукција, и научниците кои сакаат самите да си ги одредат сопствените услови за работа. PAF е за луѓе што може да ја моторизираат сопствената уметничка продукција и продукција на знаење не само преку одговарање на можностите понудени од страна на институционалниот пазар. Инициран и управуван од самите уметници, теоретичари и практичари, PAF е неформална институција создадена и иновирана од корисниците.

**Како уметниците и останатите
може да се ослободат од неолибералните
(себе-експлоатирачки) услови на производство**

Ние, народот, се чини дека имаме избор да бидеме инструментализирани за целите на неолибералната трка по профит или да станеме двигател за промена на заштитничкото, прекумерно регулирано, исклу-

Bionote

The Dutch theatre director Jan Ritsema (1945) teaches at PARTS, the dance school of Anne Teresa De Keersmaeker since it started in 1995. In 1978 Ritsema founded the International Theatre Bookshop and publishes more than 400 books. In 2006 Ritsema founded the Performing Arts Forum in France near Reims (www.pa-f.net). PAF is a place for the professional and not-yet professional practitioners and activists in the field of performing arts, visual art, literature, music, new media and internet, theory and cultural production, and scientists who seek to research and determine their own conditions of work. PAF is for people who can motorize their own artistic production and knowledge production not only responding to the opportunities given by the institutional market. Initiated and run by artists, theoreticians and practitioners themselves, PAF is a user-created, user-innovative informal institution.

**How the artists and the others
could liberate themselves from neo-liberal
(self-exploitative) conditions of production**

We, the people, seem to have the choice to be instrumentalized for neoliberal profitmaking purposes or to become an agent for to change a protective, overly ruled, excluding, bourgeois society into something radically different.

чувачко буржоаско општество во нешто радикално поразлично.

Изминатите декади уметничкиот сектор во западниот свет и значително се зголеми. Додека во педесеттите години од 20 век Њујорк броеше 800 уметници, денес нивниот број е 80 000. Во денешно време многу земји имаат повеќе уметници отколку војници.

Армијата на уметници е придружена со армија на поврзаните со нив: администратори организатори, програмери, куратори, критичари и администратори.

Западните општества плаќаат за ова и заработуваат со ова.

Пред и откако му отслужиле на Капиталот како носители на гентрификацијата во сите големи градови, уметниците служеле и го послужиле Капиталот како двигатели и истражувачи за колонизирање на остатокот од светот во економска и идеолошка глобализација. Уметниците немаат проблем да патуваат и тие се израз и отелотворување на западните вредности како слободниот индивидуализам. Тие инхерентно ги носат овие вредности и ги транспортираат и пренесуваат речиси невинно. Како мисионери на Капиталот, често преправени во негови противници. Во оваа смисла, тие се претставници на изопаченоста на Капиталот.

Новата задача е подготовката. Ќе објаснам.

Времињата на големите уметници се минато. Денеска, може да бидете популарен најмногу 3-5 години и потоа сте заменет од други таленти. Да се биде уметник денеска повеќе е начин на живот отколку професија. Уметникот е господар над сопственото време и простор. Кога некој е господар над своето

The artistic sector proliferated ferociously in the last decades in the western world. In the fifties, New York counted 800 artists. Now their number is 80.000. Many countries nowadays count more artists than soldiers.

The Army of Artists is accompanied by an army of artist-related administrators, organizers, programmers, curators, critics and administrators.

Western societies pay for this and make money with it.

Before and after having served Capital as agents for gentrification in all big cities, artists serve and did serve Capital as agents and explorers for colonizing the rest of the world into economical and ideological globalization. Artists don't mind travelling and they are the expression and incarnation of western values like that of free individualism. They carry these values inherently and transport and transfer them almost innocently. Missionaries of Capital are often disguised as its opponents. In this sense, they are representatives of Capital's perversity.

A new task is in preparation. I will explain.

The times of the big artists are over. One is famous nowadays for maximum 3-5 years and then replaced by other talents. Being an artist nowadays is less a profession than a lifestyle. The artist is a master over its own time and space. When is one master over one's own time and space? On holiday and in the weekends. The artists define where and when they will produce art. Or better to say the artist manages his activities permanently 24/7. The artist has a low income, prefers to be mobile and it values good quality of life above high or stable income.

време и простор: на празник и за време на викенд. Уметниците одлучуваат каде и кога ќе создаваат уметност. Подобро речено, уметникот ги управува своите активности постојано и 24/7. Уметникот има мал приход, претпочитува да биде подвижен и повеќе го цени добриот и квалитетен начин на живот отколку високиот или стабилен приход.

Опишаното овде е она што нео-либералните, семио-капиталистичките¹ економии предвидуваат за нивната идна работна сила: секој е постојано на одмор, но сам управува со работата 24/7, но не без капиталот да ја држи власта над каналите на профит. Уметниците служат како мисионери, подбучнувачи и примери како да се расплоди овој „слободен“ живот.

Од робови на некој туѓ продаден труд, многу повеќе луѓе ќе станат робови на самите себе.

Помеѓу двете војни, секое католичко семејство од средната класа ги спасувало своите души со еден семеен член заклучен во сиромаштијата на манастирот, сега ги спасуваат своите души со еден семеен член заклучен во несигурноста на уметноста. „Мојот син е кореограф, вечерва тој танцува во Будимпешта,“ или, „Мојата ќерка е режисерка, таа е поканета на фестивал во Атина.“ Фантазии кои припаѓаат на првите позиции на Капиталот.

Ова ќе продолжи да се случува кога ќе ѝ дозволиме на историјата да оди по својот пат и кога ова го гледаме отстрана, критички или не, но не правиме ништо да дадеме отпор. Единствено кога свесно сакаме да го пренасочиме ова движење можеме да го претвориме во нешто друго.

1 Семио-капиталистички (semio-capitalistic): капиталистичка продукција на знаци (семиотички капитализам), заб.прев.

What I describe here is what the neo-liberal semio-capitalistic economies foresee for their future workforce: everybody permanently on holiday but managing the work 24/7 all by themselves, not without capital holding power over the profit lines. Artists serve as the missionaries, as teasers and examples to inseminate this 'free' life.

From the slave of somebody else, sold labour, much more people will become slave of themselves.

Between the two wars every middle class Catholic family saved their souls with one family member locked into the poverty of a monastery, now they save their souls with one family member locked into the precarity of the arts. 'My son is a choreographer. He dances in Bucharest tonight,' or, 'My daughter is a filmmaker. She is invited for the video festival in Athens.' Fantasies of belonging to the frontline of Capital.

This all will continue to happen when we let history go its own way and when we watch it from the sideline, critically about it or not, but not doing anything to resist it. Only when we want to redirect this movement consciously we can change it into something else.

And from my point of view I don't mind in which direction it goes as long as it does not take the predicted one.

Liking Machines

People are not desiring machines, not motorized by their everlasting insatiable chain of desires, no, on the contrary they are liking machines. Our instrument, the machine that we are, operates in the world through the simple equation: I like or I do not like. What one likes or dislikes can change and changes all the time.

И од мојата гледна точка, не ми пречи во која насока ќе оди, сè додека тоа не биде предвидената.

Машини за допаѓање

Луѓето не се посакувачки машини, немоторизирани од нивниот вечен ненаситен ланец на желби, напротив, тие се допаѓачки машини. Нашиот инструмент, машината која сме ние, работи во светот преку едноставна равенка: ми се допаѓа или не ми се допаѓа. Она што некому му се допаѓа или не му се допаѓа може да се смени и се менува цело време.

Капитализмот го разбра ова и нуди постојан ланец на тоа што може да ни се допадне или да не ни се допадне. Ова го нарекуваме мода.

Допаѓањето и недопаѓањето не на рационално резонирање, повеќе е систем на верување: Не знам зошто не ми се допаѓа прокељот или автомобилите БМВ, но јас „знам“ дека не ми се допаѓаат. Ние работиме преку Верување. Нашите дејствувања не се втемелени, тие се базираат на вкусот. Поради ова сите патиме од комплекс на Бог. Што е комплекс на Бог? Тоа е убедувањето дека тоа што мислиш и како мислиш дека нештата треба да функционираат е *исправно*. Тоа е она убедување, наречете го ако сакате верување, дека ти си секогаш во право. Ти знаеш подобро. Ти знаеш најдобро. Овој комплекс на Бог е неоснован како нечиите допаѓања. Секој поединец дејствува во сферата на верувања од своите неосновани убедувања.

Производители на согласност

Уметниците се дистрибутери на вредности, помеѓу другите, како: наставниците, новинарите, научниците, како што Ноам Чомски ги нарече „производители на согласност.“ Тие имаат алатки да ги формулираат, предложуваат, презентираат, преправат, мо-

Capitalism understood this and offers a constant chain of what we could like or not like. We call this fashions.

To like or to not like is not based on rational reasoning, it is more a belief system: I don't know why I don't like Brussels sprouts or BMW's, but I 'know' I don't like them. We operate in Belief. Our operations lack ground, they navigate through taste. Because of this, we all suffer from a God-complex. What is a God-complex? That is the conviction that what you think and how you think things should work is *right*. It is this conviction, call it belief if you want, that you are always right. You know it better. You know it the best. This God-complex is as ungrounded as one's likings. One operates in the cloud of beliefs of ungrounded convictions.

Manufacturers of Consent

Artists are distributors of values, among others, like teachers, journalists, scientists, of what Noam Chomsky called these 'manufacturers of consent.' They have the tools to formulate, propose, to present, to disguise, to modulate, to transpose, to mutate, to mutilate, together with others what people might start to like. The creative industries are perfect servants for the capitalist operations to constantly change the likings of people. Not seldom change them into their opposite.

Scarcity

Artists are also decentralized factories that produce scarcity. They produce unique models, rare to get. Scarcity is the motor behind Capital. It creates desires, desires to want to have this, what is rare too. Scarcity also promotes uniqueness. You are special when you have surrounded yourself by rare objects. It makes the drive for desire seem natural. Even when it produces a constant and seemingly natural feel of dissatisfaction and complaint.

делираат, менуваат, мутираат, осакатуваат, заедно со другите она што на луѓето би можело да почне да им се допаѓа. Креативните индустрии се совршените слуги за капиталистичките операции постојано да ги менуваат работите што им се допаѓаат на луѓето. Неретко ги менуваат и во нивната спротивност.

Оскудица

Уметниците се исто така децентрализирани фабрики што создаваат оскудица. Тие создаваат уникатни модели кои ретко може да ги имате. Оскудицата е силата зад Капиталот. Создава желби, желби да се има тоа што е ретко. Оскудицата исто промовира уникатност. Ти си нешто посебно кога си опкружен со ретки објекти. Тоа го прави нагонот за желба да изгледа природно. Дури кога создава постојано и навидум природно чувство на незадоволство и жалба.

Згора на сè, оскудицата ги создава Богатите. Капиталот има потреба од нееднаквост, во широки рамки, од улични пирати до 1%. Капиталот има потреба да ги слави Богатите. Тие се прикажани како херои, како најуспешните. Не како крадци и криминалци, што навистина се. Благодарение на Пикети, идејата за отарасување од богатите (“Ditch the Rich”) полака добива на значење.

Богатите инвестираат во уметноста. Тие заработуваат пари на нејзината оскудноост. Капиталот и Уметноста изгледаат како да имаат силна врска. Отсекогаш имале.

Moreover scarcity produces the Rich. Capital needs inequality, in a wide range, from street pirates to the 1%. Capital needs to celebrate the Rich. They are presented as heroes, the most successful. Not as thieves or criminals, what they are. Thanks to Piketty the notion to Ditch the Rich prudently gains some ground.

The Rich invest in art. They make money on its scarcity. Capital and Art seem to have a strong bond. Always had.

How could artists, this army of artists, now untie themselves from this strong bond with Capital?

Imagine that artists become aware of their historical position and put resistance to being instrumentalised for the purposes of others? Would it be necessary that they formulate common goals and develop the same perspectives for a future society? I don't think so. The times of the common and the communal are over. This was always already an artificial construct that could only be implemented by force, despite its ideal perspectives. Can people then still make history and be conscious of doing so, can they do this consciously, on purpose? Yes, they can, they can break the circumstances, change them into something else, but nowadays they have to break them alone, without being connected to a common goal or an ideology.

Alone

People are not equipped to know the outside although there is only outside. They can see it but not be it. They swim in it, but as a separate entities. One could say there is no outside and there is only outside. As one cannot not be outside the outside.

Како уметниците, оваа армија на уметници, сега да ја пресечат оваа силна врска со Капиталот?

Замислете дека уметниците станале свесни за нивната историска позиција и даваат отпор кон инструментализацијата за целите на другите? Дали ќе биде потребно да формулираат заеднички цели и да ги развијат истите перспективи за идното општество Мислам дека не. Времињата на заедничкото и заедништвото се минато. Ова отсекогаш била вештачка конструкција што можеше да се спроведе само со сила, покрај својата идеална перспектива. Дали луѓето сè уште може да создадат историја и да бидат свесни за тоа, дали може ова да го направат свесно и намерно? Да, можат, тие можат да ги надминат околностите, да ги променат во нешто друго, но денеска тие мора да ги надминат сами, без да се поврзани за заедничка цел или идеологија.

Сами

Луѓето не се опремени да го знаат надворешното иако постои само надворешно. Тие можат да го видат, но не и да бидат тоа. Тие пливаат во него, но како посебен ентитет. Може да се рече дека не постои надворешно и дека има само надворешно. Како што не може да не се биде надвор од надворешното.

Истото се важи и за внатрешното. Постои само внатрешно, сè што знаеме се случува внатре, но не можеме да го знаеме ова внатрешно. Тоа се искраднува цело време. Внатрешното и надворешното не се две различни страни од истата паричка. Тие се сосема различни и различно оперативни интелигенции/инструменти/машини. Тие не се опремени за да се разберат меѓусебно. Тие единствено се опремени да се ценат или да не се ценат едно со друго.

The same counts also for the inside. There is only inside, all we know happens inside, but we cannot know this inside. It slips away all the time. The inside and outside are not two different sides of the same coin. They are completely different and differently operating intelligences/instruments/machines. They are not equipped to understand each other. They are only equipped to appreciate or not appreciate each other.

Since we are unreachable for each other and for the world, we cannot really unify. We are all different, unreachable entities. One could say there is no common or communal and therefore there should be no one. But at the same time we are in the common, we swim in it, but we are connected individually, each one with a unique IP address sending and receiving messages in and from many directions.

Slavery

Capital circles around property. Most of our activities are driven to create solid protection. To protect our interests we do organize the inclusion (selection), we privatize, we lock things away to protect the exclusive use of our private property. We exclude.

Could we do the opposite? Instead of excluding to include. Sharing Instead of privatizing?

For this we will need an economy centered on sustainable abundance rather than scarcity.

Fifty years from now our grandchildren may look at this mass-market employment with the same disbelief with which we look upon slavery and serfdom. The idea that a human being's worth was measured almost exclusively by her or his productive output of goods, services, and material wealth will for our grandchildren seem ancient, even barbaric.

Бидејќи сме недостижни еден за друг и за светот, не можеме да се обединиме. Сите сме различни, недостижни ентитети. Може да се каже дека нема заедничко или заедништво и затоа не треба да има ништо. Но, истовремено ние сме во заедничкото, пливаме во него, но сме индивидуално поврзани, секој со уникатна IP адреса праќајќи и добивајќи пораки во и од многу правци.

Ропство

Капиталот кружи околу сопственоста. Повеќето од нашите активности се водени да создадат цврста заштита. За да ги заштитиме нашите интереси правиме организирање на вклучување (селекција), приватизираме, заклучуваме работи за да ја заштитиме ексклузивната употреба на нашата приватна сопственост. Ние исклучуваме.

Можеме ли да го правиме спротивното? Да вклучуваме наместо да исклучуваме. Наместо да приватизираме, да споделуваме?

За ова ни треба економија која се базира на одржливо изобилство отколку на оскудица.

По педесет години отсега нашите внуци може да гледаат на ова масовно пазарно вработување со истата недоверба со која ние сега гледаме кон ропството и кметството. Идејата дека вредноста на човечкото суштество била мерена само по неговиот продуктивен производ на стоки, услуги и материјални добра ќе им изгледа на нашите внуци антички дури и варварски.

Покрај мислењето дека сме слободни и ослободени индивидуи, дека ја имаме слободната волја да се водиме низ пустината од желби, ние сè уште емфатично го прифаќаме единствениот и „слободен“ избор што ни е понуден, оној што е наречен „бесплатен труд“ во

Despite thinking that we are free and liberated individuals, that we have the free will to navigate through the desert of desires we are swimming in, we still emphatically accept the only and ‘free’ choice that is offered to us, the one that is called “free labor” in the paid-too-little-for-selling-your-time economy.

This profit-oriented economy is managed not for the well-being of the *living* workforce. To the contrary, it is managed efficiently to be as profitable as possible for the *dead* invested Capital.

We are well aware that we cannot live properly when we cannot pay our bills, so we have no other choice than to work.

We think that we are free and liberated individuals, however, practically, we are not. What counts is the practice, what counts are the facts. And the factual situation is that we have no choice. We are forced to work—not in the old-fashioned brutal way; not physically, like slaves—and we have lost, or, more accurately, we have given away, our independence, by putting our resources on sale. The main resources we had were the others: the family, the tribe, the commune, the communal, the common, and the public space. We exchanged these for the emperor’s new clothes by embracing the collective illusion of the free and liberated individual, who, yes, has the choice between fifty different flavors of chocolate and thirty of yoghurt, but only when they can pay for it. And we, at least the majority of us who do not belong to the super-rich 1 percent, can only pay for these ‘free’ choices when we sell our time and space in the form of employment contracts. We have no choice, and this equals what one could call a form of slavery. It is soft, but it is slavery nonetheless.

премалку-платената-за-продавање-на-твоето-време економија.

Оваа, ориентирана кон профит економија, не се управува за добробитта на *живата* работна сила туку за спротивното, ефикасно се управува за да биде што е можно повеќе профитабилна за *мртво* инвестираниот Капитал.

Свесни сме дека не можеме да живееме задоволително кога не можеме да си ги платиме сметките, па така немаме никаков избор освен да работиме.

Мислиме дека сме слободни и ослободени индивидуи, но, практично не сме тоа. Тоа што се важи е практиката, тоа што се важи се фактите. А фактичката ситуација е дека немаме избор. Ние сме присилени да работиме – не на старомодниот брутален начин; не физички, како робови – и ние ја имаме изгубено, поточно речено, ние се имаме откажано од нашата независност со ставање на нашите ресурси на продажба. Главните ресурси што ги имавме се другите: семејството, племето, општината, заедничкото, заедничкото и јавниот простор. Нив ги заменивме за новата облека на царот со прифаќање на колективната илузија за слободни и ослободени индивидуи, кои, да, имаат избор помеѓу педесет различни вкусови на чоколадо и триесет на јогурт, но само тогаш кога можат да го платат. И ние, најмалку мнозинството од нас кое не припаѓа на 1% супер богатите, единствено можеме да платиме за овие „слободни“ избори кога го продаваме нашето време и простор во форма на работни договори. Ние немаме избор и ова е еднакво на форма на ропство, помека варијанта, но сеедно е ропство.

Ова ропство на кое секој се предава не е очигледно, неизбежно, да се земе здраво за готово, тоа е дадено! Но ние можеме да се откажеме од него, и тоа, без да

This slavery, to which almost everybody surrenders her- or himself to, is not self-evident, un-escapable, to be taken for granted. It's given! But we can undo ourselves from it, without becoming slaves to ourselves—to that scheme into which neoliberal capitalism tries to maneuver us. I am talking here of the 24/7 economy that neoliberalism is careering toward to, in which everybody is organizing their own time and space, in order to decide all by themselves when and where they will work. This sounds good, were it not that competition will be organized in such a way that people will work twenty-four hours a day, seven days a week, with all of the benefits and profits remaining with the ones who coordinate and manage the ever-renewing chain of products, services, and financials, aka the traffic of human, machinic and monetary activity. Artists seem to be the explorers, the guinea pigs, and the teasers for this new economy. They are the representatives of those people who are mastering their own time and space: this looks like paradise were it not that they occupy themselves continuously, seemingly free, barely paid, desperately writing applications, free and precarious.

Trapped

This text proposes to elaborate on this situation in order to design a way out of this trap that we illusively stepped into *from* the beginning of the Renaissance [*sic*], with its invention of banks, the stock exchange, the creation of cities, beginning of colonization, etc., *through* the industrial age, with its massive separation of labor and capital, which got us locked into the trap completely, *to* our days of cognitive and semio-capitalism that drives us into co-opting/enjoying life in a cage through the creation of an almost infinite amount of desires and fears. The resulting addiction to over-consumption renders inescapably the necessity to earn money to afford things or to sell future income as debt when one's current income is barely enough to pay for housing,

станеме робови на себеси – на таа шема во која неолибералниот капитализам се обидува да нè изманеврира. Овде зборувам за 24/7 економијата кон која се движи неолиберализмот, во која секој го организира сопственото време и место, со цел да одлучи сам кога и каде ќе работи. Ова ќе звучеше добро, ако не беше конкуренцијата така организирана што луѓето ќе работат 24 часа на ден, седум дена во неделата, со сите бенефиции и профит да остануваат кај оние што ги координираат и менаџираат постојаното обновување на синџирот на производи, услуги и финансии, како сообраќајот на човечки, механички и монетарната активност. Уметниците се чини ќе бидат истражувачите, заморчињата и подбуцнувачи на оваа нова економија. Тие се претставници на оние луѓе што господарат со сопственото време и простор: ова личи како рај доколку постојано не би се ангажирале себеси, наизглед слободни, едвај платени, очајно пишувајќи апликации, бесплатно и несигурно

Фатени во стапица

Овој текст предлага да се елаборира оваа ситуација на начин да се креира излез од оваа стапица во која илузорно влеговме од почетокот на ренесансата (*sic*), со пронаоѓањето на банките, на берзата, создавањето на градовите, почетокот на колонизацијата и сл., преку индустриската ера, со масивната поделба на труд и капитал, што нè за има целосно фатено во стапица, до нашите денови на когнитивен и семиокапитализам кој нè води кон кооптирање/уживање во животот во кафез преку креирање на речиси неограничен број на желби и стравови. Резултирачката зависност од прекумерната потрошувачка ја прави недоминлива потребата за заработка на пари за да си дозволат работи или да ги продадат идните доходи како долг кога моменталниот доход не е доволен за да се исплати киријата и сметките, хра-

food, communication, insurance, and transportation. A vicious cycle, yes, that, while circling around, creates as collateral damage a lot of waste and pollution, for which the trapped have to pay too. Encaged, yes, within oneself and one's defensive attitude toward others.

And this is not all. The gap between the 'haves' and the 'almost-have-nots' is growing. As Oxfam stated at the World Economic Forum held in 2104 in Davos, Switzerland in their report wrote about the phenomenon "Working for the Few":

- ▶ Almost half of the world's wealth is now owned by just one percent of the population.
- ▶ The wealth of the one percent richest people in the world amounts to \$110 trillion. That's 65 times the total wealth of the bottom half of the world's population.
- ▶ The bottom half of the world's population owns the same as the richest 85 people in the world.
- ▶ Seven out of ten people live in countries where economic inequality has increased in the last 30 years.
- ▶ The richest one percent increased their share of income in 24 out of 26 countries for which we have data between 1980 and 2012.
- ▶ In the US, the wealthiest one percent captured 95 percent of post-financial crisis growth since 2009, while the bottom 90 percent became poorer.¹

They (the 1%) make their money in financials on stock markets and derivative markets for which we have

¹ Quoted from: <http://www.forbes.com/sites/laurashin/2014/01/23/the-85-richest-people-in-the-world-have-as-much-wealth-as-the-3-5-billion-poorest/> (accessed October 29, 2014)

ната, комуникацијата, осигурувањето и превозот. Маѓепсан круг, да, тоа, додека наоколу циркулира, создава како колатерална штета многу отпад и загадување, за кои исто така сме фатени во стапица да го исплатиме. Затворени во кафез, да, во себе и во својот одбранбен став кон другите.

И ова не е сè. Јазот помеѓу „оние што имаат“ и „оние што немаат“ расте. Како што Оксфам наведуваат на Светскиот економски форум во 2014, во Давос, Швајцарија во нивниот извештај „Работејќи за малкумината“ (“Working for the Few”):

- ▶ Речиси половина од светското богатство сега е во сопственост на само еден процент од популацијата;
- ▶ Богатството на едниот процент најбогати луѓе во светот изнесува 110 трилиони долари. Тоа е 65 пати повеќе од вкупното богатство на долната половина од светската популација;
- ▶ Долната половина од светската популација поседува исто колку 85-те најбогати луѓе во светот;
- ▶ Седум од десет луѓе живеат во земји каде економската нееднаквост е зголемена во последните 30 години;
- ▶ Едниот процент од најбогатите луѓе го зголемиле својот приход во 24 од 26 земји за кои имаме податоци, во периодот помеѓу 1980 и 2012 година;
- ▶ Во САД, едниот процент на најбогати луѓе грабнале 95% од растот во периодот по финансиската криза од 2009 година, додека 90% луѓе од дното станале посиромашни²

2 “The 85 Richest People In The World Have As Much Wealth As The 3.5 Billion Poorest“ („Најбогатите 85 луѓе во светот имаат исто богатство колку 3,5 милијарда од најсиромашните“), достапно на <http://www.forbes.com/sites/laurashin/2014/01/23/the-85-richest-people-in-the-world-have-as-much-wealth-as-the-3-5-billion-poorest/>, пристапено на 29 октомври 2014.

thus far been paying the bills by letting them use our capability to assume debt and pay taxes as the main raw material for the accumulation of financial assets. All this is embedded in a competitive culture of fear. Unmoored from our resources, we seem to be destined to remain under these conditions forever—despite knowing that we are conditioning these conditions (and not some system or power outside of ourselves), despite knowing that only we, we ourselves, can get ourselves out of this, we still feel unable to do so. We seem fundamentally separated from each other, individualized, and, by way of this, we have become forceless. These conditions seem bigger than us. Yes, we are trapped. We are slaves and we are trapped. How can we get out of here?

I think only intelligence can get us out of here, only a thorough understanding of the situation together with the creation of instruments that force us into other practices can shift us into a much kinder, less violent, post-capitalist society.

An intelligent global society will find a way out of being trapped in Capital. We can imagine kind alternatives, ones that can do without barbaric exploitation and usurpation. And we can do this without losing the high standards of living many of us cling to, without losing our capacity to realize and produce new inventions and imaginings.

Fear

We will have to change our practices. But how can we do this in a way that we perceive as self-evident? How can we dissolve our fear of the other? The times that gave rise to Sartre’s infamous formula that *l’enfer c’est les autres* [hell is the other people], from his theatre play *Huis Clos* (*No Exit*, 1944), are almost over. People share more time and space and knowledge and information. New technologies are very helpful here. For example, the huge

Тие (1%) заработуваат пари од финансии на берзите и пазарите на деривати за кои сме плаќале сметки, допуштајќи им да ја користат нашата способност за преземање на долгот и плаќајќи даноци како главен материјал за акумулација на финансиските средства. Сето ова е вградено во конкурентска култура на страв. Ослободени од нашите ресурси, изгледа дека ние сме предодредени да останеме под тие услови засекогаш- покрај тоа што знаеме дека ги условуваме овие услови (а не некој систем или моќ надвор од нас), покрај тоа што знаеме дека само ние ние самите можеме да се извадиме од ова, сè уште не сме способни да го направиме тоа. Во основа, ние изгледаме одвоени едни од други, индивидуализирани и на овој начин станавме немоќни. Овие услови изгледаат поголеми од нас. Да, ние сме фатени во стапица. Ние сме робови и ние сме во стапица. Како можеме да излеземе одовде?

Мислам дека само интелигенцијата може да нè извади одовде, само темелното разбирање на ситуацијата заедно со создавањето на инструментите кои може да нè присилат на други практики може да нè преместат во многу подобро, помалку насилно, пост-капиталистичко општество.

Интелигентно глобално општество ќе најде начин да излезе од стапицата на Капиталот. Ние можеме да замислиме добри алтернативи, оние кои можат да постојат без варварска експлоатација и узурпација. И ова го можеме без да ги изгубиме високите стандарди на живеење кон кои многу од нас се стремат, без да го изгубиме капацитетот да спроведуваме и создаваме нови пронајдоци и фантазии.

for-free economy on the Internet and the (unfortunately) commercialized sharing-services economy of couching surfing, Airbnb, and the co-sharing of cars. At least some kind of Rational Altruism is slowly taking over. The beliefs that the welfare and well-being of others benefits your welfare and well-being; that your health is better when others are healthy too; that your education can be more productive when others are also well educated; that your computer becomes more valuable when others also have one; and that your economy runs better when others can enter your market as well. But this sharing-services-economy reduces the fear of the other only by way of the knowledge that she or he is traceable and recommended.

The fear of the other is the fear of being disempowered by the other, by the destructive capacity of the other who is able to take away or destabilize your vulnerable mental, physical, and economical well-being and wealth. In other words, the fear of how the other can harm you, in general, is about the fear of what the other can do to you. As you are vulnerable in your privatized little prison called home and relationship. The fear of the other is also related to the fear of oneself. The fear of oneself is the doubt over one's own capacities to sustain and improve one's wealth and well-being. Will I be able to get a job or to keep my job? Will I be able to improve my position? Will I be able to pay the bills that come with my standard of living? Will I be able to keep my health, my wealth, and my relationships? Will I be able to avoid major accidents, like the unexpected destruction of my property (house, car, etc.) and prevent harm to my valuable loved ones?

I am aware that these fears operate and are operated in an ecology of fears that is far more complex. But in the framework of this text let us stick to these obvious connections for now.

Страв

За ова мора да ги промениме нашите практики. Но, како можеме да го направиме ова на начин кој го сметаме како очигледен? Како можеме да го распуштиме стравот од другиот? Времињата кои ја воведоа Сартровата неславна формула *l'enfer c'est les autres* (пеколот, тоа се другите луѓе), од неговата театарска претстава *Huis Clos* („Без излез“) се речиси поминати. Луѓето делат повеќе време и простор, знаење и информации. Новите технологии се многу полезни овде. На пример, огромната бесплатна економија на интернет и (за жал) комерцијализираните услуги на: couch surfing, Airbnb и делењето автомобили. Барем некој вид на рационален алтруизам полека надвладува. Верувањата дека социјалната заштита и благосостојбата на другите оди во прилог на вашата социјална заштита и благосостојба; дека вашето здравје е подобро кога и другите се здрави; дека вашето образование може да биде попродуктивно кога и другите се добро образовани; дека вашиот компјутер станува повреден кога и другите имаат компјутер; и дека вашата економија се движи подобро кога другите можат да влезат на вашиот пазар. Но, оваа економија на услуги-на-споделување го намалува стравот од другиот само поради фактот дека може тој или таа може да се лоцира и е препорачан/а. Стравот од другиот е стравот да се биде онемоќен од другиот, преку деструктивниот капацитет на другиот што е способен да го одземе или дестабилизира вашето ранливо психичко, физичко и економска благосостојба и богатство. Со други зборови, стравот од тоа како другиот може да те повреди, генерално, стравот од тоа што другиот може да ти направи. Бидејќи ти си ранлив во твојот приватизиран мал затвор наречен дом и релација. Стравот од другиот исто е поврзан со стравот од себеси. Стравот од себеси е во сомнежот на своите капацитети да го одржи и подобри своето богатство и благосостојба. Дали

Once fear is installed, it is hard to get rid of it. It settles itself as a strong conviction. This means that it does not make much sense to address fear as such directly. We must take some detours. Fear is the result of practice and indoctrination. After you have experienced whatever kind of violence, mental or physical, or after a specific danger is convincingly and repeatedly impressed on you, you will know that fear forever. The competitive capitalist economy is very helpful in creating the potential of a danger that everybody poses for one another, suggesting that we are alone and vulnerable and in ultimate and urgent need of protection. It is a kind of protection that we can buy at a high cost. We gain it either collectively in the form of laws and or by law enforcement provided by the army and the police, or privately in the form of security tools, gated communities, and bodyguards. The prevention of and protection from the destructive consequences of the system are mediated via a whole arsenal of insurances on offer to secure our health, home, car, job, studies, liability, etc., or to prevent the loss of our physical capacities, income, or even oneself (sudden death). Any risk can be insured against. All resources and energy are put into the protection, maintenance and defense of these little prisons one has convicted oneself to, this set of convictions and beliefs that are materialized in one's house, family, partner, job, belongings, etc. All vain attempts to fix situations against the everlasting changes that are exercised upon it. These attempts to propertize/fix/establish situations are made to be battles to lose, and are the perfect tools to create loss and unhappiness. Sources for the endless complaints human specimen addicted themselves too. Can a made-for-being-intelligent creature be more stupid? It is so easy to loosen up the defensiveness and to become more penetrable, hospitable, generous, ready for changes, willing to share. It is so easy to make the transfer from scarcity to abundance, from all enslaved to one's debts to all rich, both in goods and in relations.

сум способен да најдам работа или да ја задржам работата? Дали сум способен да ја подобрам мојата позиција? Дали сум способен да ги платам сметките кои произлегуваат од мојот стандард на живеење? Дали сум способен да го чувам моето здравје, моето богатство и моите врски? Дали сум способен да одбегнам големи инциденти, како неочекуваното уништување на мојот имот (куќа, автомобил и сл.) и да спречам повредување на моите најсакани?

Јас сум свесен дека овие стравови работат и се работени во една Екологија на страв што е многу по-комплексна. Но, во рамката на овој текст засега да се држиме до овие очигледни поврзаности.

Еднаш штом е вграден стравот, тешко е да се ослободите од него. Тој се поставува себе си како силно убедување. Ова значи дека нема многу смисла да се справувате со стравот како таков, директно. Мора да скршваме по споредни патишта. Стравот е резултат на пракса и индоктринација. Откога ќе доживеете некаков вид на насилство, психичко или физичко или откако одредена опасност убедливо и повторливо е втисната на вас, вие ќе го знаете тој страв засекогаш. Конкурентната капиталистичка економија е многу корисна во создавањето на потенцијал за опасност што секој ја содржи за другите, предложувајќи дека сме сами и ранливи и во крајна и итна потреба за заштита- заштита што можеме да ја купиме по висока цена- или колективна заштита во форма на закони или спроведување на законите од војската и полицијата, или приватно во форма на заштитни алатки, затворени општества и телохранители. Превенцијата и заштитата од деструктивните последици на системот се посредувани од цел арсенал на осигурителни полиси со понуда да го заштитат нашето здравје, дом, автомобил, работа,

From the other being your enemy to the other being your safety net and source for more resources like goods, knowledge, experiences. Just to undo yourself from yourself, just to free yourself from yourself, from being propertized by yourself. Stop treating yourself as you treat your bike. One does not need to live for only oneself in the constant battle against the world, one could live in and with the world, all together, together alone.

Only a change of *practices* can dissolve fear and the fear of fear. And the good news is: Neoliberal capitalism is not the only economy we can operate in. There are more, one of which is even bigger in size: the money-free economy.

The not-for-money economy

Let me first define what I think an economy is: it is all that is exchanged between people. It is what people produce, or, better, it is the movements between people, whether these movements stink or smell good—for it to be economical, its quality is of no importance. All operations by an individual or between people—whether a talk or a walk; consumptive (the usage of shoes and the pavement when we walk) or productive (the flow of communication in a conversation, the travel from a to b, whether b is a bar, a meeting, a job, a social visit)—all the movements that keep us active. The motor of the economy is nothing else than what we do. In short, it is the sum of all our activities, whether productive or nonproductive. The not-for-money economy is an economy that operates through a wide range of activities that are not valued in terms of money: the sharing, giving, borrowing, and hospitable exchange of services, goods, and activities. This for-free economy is huge. It is bigger in quantities of exchange and quantities of time than the money economy. We do a lot for free, without thinking about valorizing it, or giving it a value. We do

студии, одговорност и слично или да ја спречат загубата на нашите физички способности, приход, дури и себеси (ненадејна смрт). Секој ризик може да биде осигуран.

Сите ресурси и енергија се ставени во заштита, одржување и одбрана на овие мали затвори на кои сме осудени самите себеси, оваа целина на убедувања и верувања кои се материјализирани во куќата, семејството, партнерот, работата, предметите и слично. Сите залудни обиди да се поправат ситуациите против вечните промени кои се остваруваат врз нив. Овие обиди да се осопственат ситуации се предодредени да бидат изгубени битки. Тие се совршени алатки да создадат загуба и несреќа. Извори за бескрајни жалби од кои е зависен човечкиот род. Дали може направеното-за-интелигенција суштество да биде поглупаво? И ова додека е толку лесно да се олабави дефанзивноста и да се стане повеќе проодна, гостопримлива, дарежлива, подготвена за промени, подготвена да сподели. Така е лесно да се направи трансферот од оскудица до изобилство, од сите поробени за нечији долгови, до сите богати, богати во стоки и односи. Од другиот во улога на ваш непријател до другиот во улога на заштитно гнездо и извор за многу ресурси како: стоки, знаење, искуства. Само да се откажете себе од себеси, само да се ослободите себе од себеси, да се обесопствените од себеси. Престанете да се третирате себеси како што го третирате својот велосипед. Не мора да живеете само за себеси во постојана битка против светот, може живеете во и со светот, сите сите заедно, сами заедно.

Само промената на *практиките* може да го реши стравот и стравот од страв. И добрите вести се: Не-олибералниот капитализам не е единствената економија во која можеме да работиме. Постојат

it just because we do it and we think it is OK to do so. It is not at all our goal or purpose but mostly we get something in return, of material and/or of immaterial value, like goods, services, friendship, collegiality, love, support, a life lesson, protection, self-esteem, joy, help, company, the same generosity, etc. Quite often, these things are of such a high value that we tend to call them invaluable! But, again, this is not what we are after, we do it because we think it makes sense. There is some beauty and elegance in this.

Generosity

Can we expand this economy of generosity? Can we expand this generosity to more people than a close(d) circle, and can we open it up to a wider range of goods and services? We currently limit our operations within this for-free economy to small groups with whom we share affection(s), like family, friends, colleagues, and shared-interest groups. But in most of our activities we use solid protection of our properties. Property means nothing else than for my use only. This is at the basics of the creation of scarcity. All properties are scarcely used. We are surrounded by a cemetery of not-used dead objects. There can never be enough for everybody when we keep sitting on our properties without using them. Again the equation is simple: Capitalism needs scarcity, for this it creates fear of the other which, in turn, creates the need for safety and security which we illusively think to create in protection and property. To protect our interests we organize the inclusion (selection), we privatize, lock things away to protect the exclusive use of our private property. And by paying taxes we hire state protection, police and soldiers and the judiciary, because we think we have the right to; keep our property away from the use of others despite the fact that most of the goods we own are 'stolen' (as to pay too little for something). It looks like there is a lot of projection in

повеќе, една која е дури поголема во големина: економијата без пари.

Економијата без пари

Дозволете ми прво да дефинирам што мислам дека е економија: економија е сè она што се разменува меѓу луѓето. Тоа сè што луѓето создаваат, или, подобро кажано, движењата меѓу луѓето, без разлика дали овие движења лошо или добро мирисаат- за да бидат економични, нејзиниот квалитет е без значење. Сите дејства на индивидуата или помеѓу луѓето- дали разговор или прошетка; конзумирачки (употребата на чевли и тротоар кога шетаме) или продуктивни (текот на комуникацијата во разговорот, патувањето од а до б, без разлика дали б е бар, состанок, работа или посета)- сите движења што нè држат активни. Моторот на економијата не е ништо повеќе од она што го правиме. Накратко, тоа е збирот од сите наши активности, продуктивни или непродуктивни.

Економијата без пари е економија која работи преку широк ранг на активности кои не се вреднуваат со пари: споделувањето, давањето, позајмувањето и гостопримливата размена на услуги, добра и активности. Оваа економија без-пари е огромна. Таа е поголема во големина на размена и големина на време во однос на пазарната економија. Ние работиме некои работи за без пари, без да мислиме да ги вреднуваме или да им дадеме вредност. Ние едноставно ги правиме бидејќи ги правиме и сметаме дека е ОК да ги правиме. Не е воопшто нашата цел, но најчесто добиваме нешто за возврат, од материјална и/или нематеријална вредност, како: стоки, услуги, пријателство, колегијалност, љубов, поддршка, животна лекција, заштита, самопочит, радост, помош, друштво, истата великодушност и сл. Многу често овие работи имаат таква висока вредност што настојуваме да ги викаме непроценливи! Но, по-

the protection, as the owners of property—the fruits of that ugly, basic accumulation—constantly imagine that their things will be stolen.

We seem to be trapped in a trap we build ourselves. When this is the case there must be an easy way out, no?

How can we get the fear of the other out of us? How to get rid of the belief that *l'enfer c'est les autres*, hell is other people, or, another old-fashioned adage, that *homo homini lupus est*?

I would rather say: people are much nicer and much smarter than they allow themselves to be treated: first, as criminals that steal from each other and, second, as children who do not know how things work, who are unable to organize themselves and therefore need to be led and need to be chained to numerous rules to protect themselves against themselves and against others.

The easy way-out is to start small and slowly, little by little. As we got relatively comfortable in the auto-constructed trap. We started to feel comfortable in the discomfort

I will explain.

Revolution, whimsical and fluid

To follow me in this quest for to expand a for-free economy you have to realize that I am not proposing a total and irrevocable revolution. It is a revolution, absolutely, but one that starts small and then spreads like water, infiltrating, borderless, able to solidify as well as to evaporate. It is flexible and has a high dissolvability. It can take in, absorb, assimilate, and transport a lot.

вторно, ова не е тоа по кое трагаме, туку го правиме бидејќи мислиме дека има смисла. Има некоја убавина и елегантност во ова.

Великодушност

Можеме ли да ја прошириме оваа економија на великодушност? Дали можеме да ја прошириме оваа великодушност на повеќе луѓе отколку на затворениот круг, и дали можеме да ја отвориме на поширок спектар на стоки и услуги?

Моментално ги ограничуваме нашите операции во економијата без-пари на мали групи со кои делиме приврзаност(и), како: семејството, пријателите, колегите и групите од заеднички интерес. Но во повеќето наши активности ние користиме цврста заштита на нашиот имот. Имотот не значи ништо друго освен за сопствена употреба. Ова е основата на создавањето на оскудицата. Сите сопствености се оскудно употребувани. Ние сме опколени со гробишта од неупотребени мртви објекти. Не може никогаш да има доволно за сите кога продолжуваме да седиме на нашите сопствености без да ги употребуваме. Повторно, равенката е проста: на капитализмот му требаат оскудици, за ова тој создава страв за другиот и стравот за другите ја создава потребата за сигурност и безбедност за кои илузионионо мислиме да го создадеме во заштита и сопственост. За да ги заштитиме нашите интереси, организираме инклузивност (селекција), приватизираме, ги заклучуваме работите за да ја заштитиме ексклузивната употреба на нашата приватна сопственост. И со плаќањето даноци ние изнајмуваме државна заштита, полиција и војници и судството, бидејќи мислиме дека го имаме правото да ја чуваме нашата сопственост од употреба на другите, и ова покрај фактот дека повеќето од стоките кои ги поседуваме се „украдени“ (да се плати помалку за нешто, помалку според сопствените

I invite you to imagine that something simple and small can become complex, like Alan Turing's zeros and ones. And to think whimsically, not linearly. To not think of a concept first and then how to realize it, but think from what is there, and all that could be there, and then let it work. Think also that we do not have nor need to have solutions for everything from the start! Think small: there is no need to change the whole world at once. Think baby steps, think nearby. Think how to revolutionize yourself, not how to mass revolutionize others or how the world should have to revolutionize itself.

It is we ourselves who need radical change. And a radical change is nothing else than changing something into something radically different. To revolutionize yourself is to undo yourself from yourself, from your beliefs and convictions, from your god complex, the complex that whispers this misleading song in your ear, telling you that you are right.

I invite you to try to think *together* about what I will propose hereunder. Not by rejecting it, or by taking counter positions, not by playing devil's advocate, not by imagining all kinds of arguments as to why this should be impossible, but by thinking the unthinkable, by adding suggestions, solutions, or by asking questions (that do not imply an opinion).

I invite you to stay close, to not think too far ahead—even if, as Ludwig Wittgenstein said, it is so difficult not to think too far ahead. Or, Louis Althusser: There is nothing more difficult than to address that which is obvious. Let's think with Alan Turing: We can only see a short distance ahead, but we can see plenty there that needs to be done. Or, Richard Feynman: Most people imagine what is not there, I try to imagine what is there.

стандарди на живеење, е форма на крадење). Тоа изгледа како да има многу проекција во заштитата, како сопственици на сопственоста- овошјето од таа грда, основна акумулација- постојано замислувајќи дека нивните работи ќе бидат украдени.

Изгледа како да сме заробени во стапица која сами сме ја изградиле. Кога ова е вака, мора да постои некој лесен начин да се излезе од ова, зар не?

Како да се ослободиме себеси од стравот од другите ? Како да се ослободиме од верувањето дека *l'enfer c'est les autres* (пеколот, тоа се другите луѓе) или друга старомодна поговорка дека *Homo Homini Lupus* (човек на човека му е волк)?

Попрво би рекол: луѓето се многу пофини и поаметни отколку што дозволуваат да бидат третирани (еден, како криминалци што крадат еден од друг и, два, како деца кои не знаат како работите функционираат, кои се неспособни да се организираат себеси и затоа мора да се водени и мора да се оковани во безброј правила за да се заштитат себеси од себеси и од другите).

Лесниот начин да се ослободиме е да се почне паметно и бавно, малку по малку. Како што ни стана релативно удобно во самоизградената стапица. Почнавме да се чувствуваме удобно во неудобноста.

Дозволете да објаснам.

Револуција, ексцентрична и флуидна

За да ме следите во оваа потрага за проширување на слободната економија мора да сфатите дека не предлагам тотална и неотповиклива револуција. Тоа е револуција, апсолутно, но онаква што почнува полека и потоа се шири како вода, инфилтрирана, безгранична, способна да се зацврсти како и да испа-

All four express the beauty and elegance of the effort needed to concentrate on what is close, on that which is near, that which is almost tangible.

Let me give an example of how not to think: How would we deal with the process of decision making in the case of massive projects like where to build a new airport or how to plan national roads, organize the trains, airports, and hospitals or any other big infrastructural project? The answer is: That is not our problem right now. We must first build up the for-free economy on a small scale. When there are many of these relatively small for-free economies we will live in another world than the one we live in now. We do not know the potentials of this sharing society yet. We do not know how this new society that allows less protection and more sharing would organize the necessary massive projects, but what we do know is that they will do it completely differently from how we can imagine it now.

Although I can imagine how people that work in teams can easily organize themselves, fulfill their targets, not by doing what their managers plan, but by organizing themselves. And many do, like a train team who run a specific train trajet, or a team in a car factory who run the electricity in the plant, or a set of schoolteachers who run a part of a school, or the operation unit in a hospital or the nurses of a certain unit.—The only thing they need to do is to take and share collective responsibility, for the care in the unit, the electricity in the plant, for things to work well, better than ever. They do not need anything other than the ability to organize themselves together as a flexible workforce.

ри. Таа е флексибилна и има висока растворливост. Може да прими, апсорбира, асимилира, и многу да се транспортира.

Ве поканувам да замислите дека нешто едноставно и мало што може да стане комплексно, како нулите и единиците на Алан Туринг. И да мислите ексцентрично, не линеарно. Да не се мисли најпрвин за концептот и како да се реализира, туку да се мисли што сè има таму и како сето тоа може да биде таму и тогаш да се остави да работи. Мислете дека ние, исто така, немаме ниту потреба за решенија за сè од самиот почеток! Размислувајте во мали чекори: нема потреба да го смените целиот свет наеднаш. Размислувајте во мали чекори, размислувајте во близина. Размислувајте како да се револуционизирате себеси, не како масовно да ги револуционизирате другите или како светот да се револуционизира самиот.

Ние сме тие на кои им треба радикална промена. А радикална промена не е ништо друго отколку промена во нешто радикално различно. Да се револуционизирате себеси е да се откажете од вашите верувања и убедувања, од вашиот комплекс на Бог, комплексот што ја шепоти онаа лажно наведувачка песна во вашето уво, кажувајќи ви дека сте во право.

Ве поканувам да се обидете да мислите *заедно* за следното што овде ќе го предложам овде. Не одбивајќи го, или преку заземање спротивни позиции, не преку играње на адвокат на ѓаволот, не преку замислување на сите видови аргументи за тоа зошто ова треба да е невозможно, не преку мислење на незамисливото, преку додавања сугестии, решенија или со поставување прашања (кои не имплицираат мислење).

Extrapolating generosity

Let us try to start from the generosity between two people and then imagine an extrapolation to infinite numbers. Think of two people: you and me. We are already enough to start with. We try to share as much as we feel like. There are no obligations to share. No need to share everything. No need to share equally. Many actions are not comparable, let alone valorizable. Do not oblige or press your fellow sharer to share things she or he does not want to share. Do not value any sharing or make it payable, not even the sharing of goods and services that are consumed, like food or gasoline in a borrowed car. Let the sharing be for free and be accompanied by as little rules or codes of behavior as possible. In general, let there not be too many rules or principles. Let us try to do without. We, the people need not be protected against ourselves, the people. Again: as we the people are much nicer and much smarter than we allow ourselves to be treated, we the people will free ourselves from ourselves.

This new society that has the infinite capacity to neutralize differences, behaves like the water. We are not the same and we do not want to be, we do not look alike, we do not think alike, we do not feel alike, we do not know alike, and we do not survive alike. Let this be. This radical other world is a celebration of differences in a society of abundance.

Gradually share more, either by increasing the intensity of shared use or by adding more goods and services, more time and space. Gradually allow more to take part, as it is very likely that not only A shares with B, but A and B also share with others, A with C and B with D; and A, B, C, and D meet each other in relation to the same shared space or the same shared instrument. But C and D do not only share A's and B's things, they also bring in

Ве поканувам да останете блиску, да не мислите многу напред- дури ако, како што рекол Лудвиг Витгенштајн: Тоа е толку тешко да не мислам многу нанапред. Или Луј Алтисер: Нема ништо потешко отколку да зборуваш за она е очигледно. Да мислиме со Алан Туринг: Можеме да видиме само близу пред нас, но можеме да видиме дека таму треба многу да се направи. Или Ричард Фејнман: Повеќето луѓе замислуваат што нема таму, јас пробувам да замислам што има таму.

Сите четири цитати ја изразуваат убавината и елегантијата на напорот потребен да се концентрираат на она што е внатре, она што е блиску, она што е речиси опишливо.

Дозволете ми да дадам пример на тоа како не треба да мислиме: Како би се справиле со процесот на одлучување во случаи на масивни проекти како каде да се изгради нов аеродром или како да се планираат националните патишта, организираат возовите, аеродромите, болниците или било кој голем инфраструктурен проект? Одговорот е: Тоа не е наш проблем сега. Најпрвин мора да ја изградиме слободната економија од мал размер. Кога ќе има премногу од овие релативно мали слободни економии ние ќе живееме во поинаков свет од овој во кој сега живееме. Ние сè уште не ги знаеме можностите на ова општество на делење. Ние не знаеме како ова ново општество што овозможува помалку заштита и повеќе делење ќе ги организира неопходните масивни проекти, но она што го знаеме е дека тие ќе го направат тоа комплетно различно од она што сега го замислуваме.

Иако, можам да замислам како луѓето кои работат во тимови- а многу работат, како возен тим кој води специфична возна секција или тим во автомобилска фабрика која ја управува струјата во неа, или група

their own shareable spaces and instruments. Together, all four now have more than they did alone.

Imagine that all four can have different sharing allowances with each other. Imagine also that the original owner, *the first sharer*, can always refuse use at any moment to any of the others. Imagine also that the first sharer can refuse any of the others, *the sharers*, use of the instrument, *the shared*, permanently. It must be very imaginable that from A, B, C, and D the proliferation of the group of sharers becomes exponential. And soon different groups will overlap and intermingle. Maybe they will start sharing money and open a common bank account, a mountain of money to which the whole group of participants who feed the bank account has access to. Let us try to avoid rules and organization or branding. It is a *practice*, a decentralized practice that develops its practices while practicing, while emerging as a bigger world of sharers, a moveable world, like the water. And when the group grows, its characteristics diversify and more goods, services, time, and space are shared.

We start our for-free economy with two independents, with no money, no management. We do what we want and we do it how we want to. We become ten, 100, 1000, 10000, and so forth. Our needs become bigger, we have to organize transport, education, a hospital, our own bank. But we will not copy, we will rethink, redo every organization, we will think the provisions for these functions differently, radically differently, as their organizational structures are still based on nineteenth-century industrial society's need to train for obedience and dependency. This means that we change things into something else! All without the need for a centralized form of governance. And it all functions in very many variations. We do not need the standards and protocols of the old society. We neither need representative

наставници кои управуваат со дел од училиште, или операционата група во болница или медицинските сестри од одредена единица- можат лесно самите да се организираат, да ги исполнат нивните цели, не она што го планирале нивните менаџери туку преку самоорганизирање. Единственото нешто што им треба е да земат и споделат колективна одговорност, за доброто на единицата, струјата во фабриката, за работите добро да функционираат, најдобро досега. Ним не им треба ништо освен способноста сами да се организираат како флексибилна работна сила.

Екстраполирање на великодушност

Да се обидеме да започнеме од великодушност помеѓу двајца луѓе и потоа да замислиме екстраполација до бесконечни бројки. Помислете на двајца луѓе: Јас и Вие. Ние сме доволни за почеток. Ние се трудиме да делиме толку колку што сакаме. Не постојат обврски да делиме. Нема потреба сè да делиме. Нема потреба еднакво да делиме. Многу постапки не се споредливи, а камоли подложни на вреднување. Не го обврзувај твојот пријател со кого споделуваш да споделува работи кои тој/таа не сака да ги споделува, ниту притискај ги другите да делат работи со тебе работи што тој/таа не сака да ги сподели. Не валоризирај никакво споделување и не очекувај да платиш за истото, ниту делењето на добра и услуги што се конзумираат, како храна или бензин во позајмен автомобил. Дозволи сподедувањето да биде бесплатно и придружено со што е можно помалку правила и кодекси на однесување.

Општо земено, нека нема премногу правила или принципи. Да се обидеме и без нив. Нам- луѓето ни треба заштита од нас, луѓето. Повторно: какошто ние, луѓето, сме пофини и попаметни отколку што си дозволуваме да бидеме третираны, така ние луѓето ќе се ослободиме себеси од себеси.

institutions like in a democracy, nor any representations. One only represents oneself.

I would prefer that there was no place to vote either.

We share but we do not count time. We will not be a time bank: my hour working in your garden is your hour working in my mouth. No, no valorizing scheme. Just share. It does not matter. No calculations, no negotiations, only unmitigated sharing. Not: "I shared 100 books with you and you shared ten with me so you owe me ninety." No way, that is from another world: the old world, the calculative world we are currently living in.

All this sharing will make lives cheaper. Over time, the sharers will realize that they spend less. Less spending is a way of creating income. And they will realize that they can do without governmental administration and protection, without paying taxes, without insurance, without rules, without leaders. Without the useless spending that made us run the rat race of everyday life to barely make ends meet. Without the whip of the fear of losing your job. Without the stress of too little time to get too much done. This new society takes the invisible commander that we are for ourselves out of service. We will stop being a slave of society and of ourselves. We release ourselves from the fear of ourselves. The fear will be replaced by sharing, by a new practice. And we will not change overnight, it will take time, we will develop gradually, first with two then ten then 100 and so forth. First with one thing, then two, then slowly more. Because we are the economy, the production, and the productivity. We make the world go around. We can create and organize many supple things, allowing variations, allowing unexpected results. We can do without protocols, standards, and standardizations,

Ова ново општество што има бесконечен капацитет да ги неутрализира разликите, се однесува како вода. Ние не сме исти и не сакаме да бидеме, ние не изгледаме слично, не размислуваме слично, не чувствуваме слично, не знаеме слично и нема да преживееме слично. Нека биде така. Овој радикален друг свет е прослава на разликите во општество на изобилство.

Постепено споделувајте повеќе, дали преку зголемување на интензитетот на заедничка употреба или преку додавање на повеќе добра и услуги, повеќе време и простор. Постепено дозволувајте повеќе да учествуваат, како што е многу веројатно дека не само А дели со Б, но А и Б исто така делат со другите, А со В, Б со Г; и А, Б, В и Г се среќаваат со секого во однос на истиот споделен простор или истиот споделен инструмент. Но, В и Г не ги делат само работите на А и Б, тие исто така ги воведуваат во нивните споделени простори и инструменти. Заедно, сите четворица сега имаат повеќе отколку што имаа посебно.

Замислете дека сите четворица можат да имаат различни надоместоци за споделување едни со други. Исто замислете дека оригиналниот сопственик, споделувачот (*the sharietor*), може во секој момент да одбие употреба на било кој од другите. Исто замисли дека споделувачот (*the sharietor*) може да одбие било кој од другите, делачите (*the sharers*) да го употребува инструментот, деленото (*the shared*) засекогаш. Тоа може да биде многу имагинативно дека од А, Б, В и Г пролиферацијата на групата на споделувачи станува експоненцијална. И наскоро различни групи ќе се преклопат и испреплетат. Можеби тие ќе започнат да делат пари и отворот заедничка банкарска сметка, брдо од пари кон кое целата група учесници кои ја полнат банката ќе има пристап. Да се обидеме да ги избегнеме правилата и организацијата или брендирањето. *Пракса* е, децентрализирана пракса

we want variations that fit our differences. We want things that can become something else, something other than what we expected them to be. We are no longer afraid, because we are equipped, equipped enough to embrace the unexpected, to reinterpret and to redirect expectations like water. We are like the water.

We will do, we will make, we will create, we will develop, we will shape, we will propose.

We will do as we cannot not do.

The times that revolutions will be made by streamlining what all people should think and do are over. The future revolutionary force will be much stronger and much more sustainable as it will be based on personal and individual perspectives that produce the will to change for a best thinkable world, that will change the way we live together into something radically else. The modern revolutionist operates alone, based on the knowledge not to be alone, but alone together. The future common will do without instilling ideologies, without management, without leaders, but as an army of individuals in which the army of artists, scientists and activists can play an initiating role in opening up unexpected perspectives. The new common is immanent and invisible, it is not a tool, just a given.

Who wants to join?

Who wants to share with me?

Shall we build a mountain of money, open a common bank account? Shall we share generously pens, pans and pants, bikes, books and batteries, cloths, cutlery, couches and cars, shall we share space, knowledge and

која ги развива своите практики додека практикува, додека се појавува како поголем свет на делачи, подвижен свет, како вода. И додека групата расте, нејзините карактеристики се прошират и повеќе стотици, услуги, време и простор се делат. Ја започнуваме нашата слободна економија со две независни, без пари, без менаџмент, правиме што сакаме и го правиме така како што сакаме. Ние стануваме 10, 100, 1000, 10000 и така натаму. Нашите потреби стануваат сè поголеми, мора да го организираме транспортот, образованието, болницата, нашата сопствена банка. Но нема да имитираме, ние ќе премислиме, ќе ја преправиме секоја организација, ќе ги мислиме провизиите за овие функции различно, радикално различно, како нивните организациски структури се сè уште базирани на 19-ти век- индустриски век на потребата на индустриското општество за послушност и зависност. Ова значи дека ги менуваме работите во нешто друго! Сè без потребата за централизирана форма на владеење. И сето функционира во многу други варијации. Нам не ни требаат стандардите и протоколите на старото општество. Нам исто не ни требаат репрезентативни институции како во демократија, ниту било какви претставништва. Единствениот кој се претставува е самиот себе.

Би преферирал да кажам дека исто така нема место за гласање..

Ние го делиме, но не го мериме времето. Нема да бидеме временска банка: мојот час работа во твојата градина е твојот час работа во мојата уста. Не, без шема за валоризација. Само споделување. Не е важно. Нема калкулации, нема преговори, само апсолутно споделување. Не: споделив 100 книги со тебе и ти сподели 10 со мене, така што ми должиш 90 книги. Нема шанса, тоа е од друг свет: стариот свет, калкулативниот свет во кој моментално живееме.

experience, shall we share our talents, our differences and our fear?, Shall we share it all?

Let's have fun and go for the new revolution.

Let's help history take another direction.

Сето ова споделување ќе ни ги направи животите поевтини. Со текот на времето, тие кои споделуваат ќе сфатат дека трошат помалку. Помалку трошење е начин на создавање приходи. И ќе сфатат дека можат да го направат тоа без владина администрација и заштита, без плаќање даноци, без осигурување, без правила, без лидери. Без непотребното трошење што нè тера на трка во секојдневниот живот за едвај да се врзе крај со крај. Без камшикот на стравот од губење на твојата работа. Без стресот од премалку време за да се заврши што повеќе. Ова ново општество го става невидливиот командант што сме за самите за себе надвор од употреба ќе престанеме да бидеме робови на општеството и на себеси. Се ослободуваме себе си од стравот од себеси. Стравот ќе биде заменет со споделување, со нова пракса. И нема да се смениме преку ноќ, потребно ќе биде време, постепено ќе се развиваме, прво со двајца потоа со десет потоа со стотина и така натаму. Прво една работа, потоа две, потоа полека и повеќе. Бидејќи ние сме економијата, производството и продуктивноста. Ние го движиме светот. Ние можеме да создаваме и организираме еластични работи, дозволувајќи варијации, дозволувајќи неочекувани резултати. Ние можеме без протоколи, стандарди и стандардизации, ние сакаме варијации кои се вклопуваат во нашите разлики, ние сакаме работи кои можат да станат нешто друго, нешто поинакво од она што очекуваме за нив да бидат. Ниевек не се плашиме не с, бидејќи сме опремени, опремени доволно да го опфатиме неочекуваното, да ги реинтерпретираме и да ги пренасочиме очекувањата, како водата, ние сме како водата.

Ние правиме, ние ќе направиме, ние ќе создадеме, ние ќе развиеме, ние ќе обликуваме, ние ќе предложиме.

Ние ќе направиме онака како што не можеме да не направиме.

Времињата кога револуциите ќе се направат со насочување што луѓето треба да мислат и прават се поминати. Идната револуционерна сила ќе биде многу посилна и многу поодржлива зашто ќе биде базирана на лични и индивидуални перспективи кои ја создаваат волјата да се промени за најдобро замислениот свет кој ќе го смени начинот на кој живееме заедно во нешто радикално друго. Модерниот револуционер работи сам, базиран на знаењето да не биде сам, но сам заедно. Заедничката иднина ќе функционира без clue-ing идеологии, без управување, без лидери, без ни една идеологија, ќе биде армија на индивидуалци во која армијата на уметници, научници и активисти ќе има иницијативна улога во отворање неочекувани перспективи. Новото заедништво е неизбежно и невидливо, не е алатка, туку се подразбира само по себе.

Кој сака да се придружи?

Кој сака да споделува со мене?

Ќе изградиме ли брдо пари, ќе отвориме ли заедничка банкарска сметка? Ќе делиме великодушно пенкала, тави и пантолони, велосипеди, книги и батерии, облека, прибор за јадење, каучи и автомобили, дали треба да делиме простор, знаење и искуство, дали треба да ги споделуваме нашите таленти, нашите разлики и нашите стравови, дали треба сè да делиме?

Ајде да се забавуваме и да одиме кон новата револуција.

Да ѝ помогнеме на историјата да фати друг правец. / да сврти во друга насока.